

Brigitte Gmaz, mag. prim. educ., mentorica

OŠ Vladimir Bosnar Stubičke Toplice, Strmečka cesta 5a, Stubičke Toplice

brigitte.gmaz@gmail.com

INICIJATIVA ZAJEDNO VRTIĆI I ŠKOLE KAO PRIMJER DOBRE PRAKSE

Sažetak

Suradnja svih čimbenika u odgojno-obrazovnom procesu može doprinijeti aktualnoj i dugoročnoj dobrobiti djece. Prijelaz djece iz dječjeg vrtića u osnovnu školu jedan je od (potencijalno) stresnih socijalnih iskustava djece što upućuje na važnost suradnje odgojno-obrazovnih ustanova. Ovaj rad stavlja u fokus primjer umrežavanja ustanova u cilju promicanja dobrobiti djece kao inicijative koja spaja odgojno-obrazovne stručnjake, djecu, roditelje i čitavu zajednicu.

Ključne riječi: dobrobit djece, kurikulum prijelaza iz dječjeg vrtića u osnovnu školu, partnerski odnosi i suradnja odgojno-obrazovnih ustanova

1. UVOD

Suvremen pristup odgoju i obrazovanju te ostvarenju najboljeg interesa djeteta nužno uključuje suradnički, pa čak i partnerski odnos među institucijama predškolskog odgoja, škola, obitelji i zajednice odnosno među odgojiteljima, učiteljima, roditeljima i donositeljima odluka (Maleš, 1995; Ljubetić, 2014). Pri tome ne smijemo zaboraviti niti partnerstvo s djecom jer teorijski koncept partnerstva, kao i praktične implikacije njegove primjene, naglašavaju potrebu uključenosti djece kao važnih dionika odgojno-obrazovnog sustava u taj proces, a u cilju holističkog pristupa ostvarenju dobrobiti djeteta (Car i Jeđud Borić, 2016).

Prepoznajući potrebu povezivanja predškolskih i osnovnoškolskih ustanova, pokrenuta je inicijativa stvaranja zajednice vrtića i škola na području Krapinsko-zagorske županije. Programom intenzivne suradnje odgojno-obrazovnih ustanova želi se doprinijeti poboljšanju iskustava djece tijekom prijelaza iz predškolskoga u osnovnoškolsko obrazovanje, ali i osnažiti

učitelje razredne nastave, odgojitelje u vrtićima, stručne suradnike i ravnatelje, uz pomoć organizacije stručnog usavršavanja, upravo u području povezivanja odgojno-obrazovnih djelatnika dvaju sustava.

Rezultat tog nastojanja i pokrenute inicijative Zajedno vrtići i škole – ZVIS jesu dva povezana programa: organizacija stručno-znanstvenih skupova te izrada, implementacija i evaluacija tzv. kurikuluma prijelaza iz dječjeg vrtića u osnovnu školu koji omogućuje kvalitetan prvi susret predškolskog djeteta sa školom, odnosno kurikulum je osmišljen u cilju pobuđivanja dječje znatiželje, mašte i kreativnosti te stvaranja pozitivnog ozračja ili školske klime. Upravo se školska klima u brojnim istraživanjima apostrofira kao važan prediktor budućih akademskih uspjeha, prevencije nasilja i socijalno neprihvatljivih oblika ponašanja učenika, odnosno kao važan čimbenik djetetova kognitivnog, socijalnog i emocionalnog razvoja (Buljan Gudelj, 2018; Puzić, Baranović i Doolan, 2011; Velki i Antunović, 2014).

2. INICIJATIVA ZAJEDNO VRTIĆI I ŠKOLE – ZVIS

Godine 2022. osnovana je inicijativa Zajedno vrtići i škole – ZVIS. Osluškujući potrebe odgojitelja u dječjim vrtićima, učitelja razredne nastave, stručnih suradnika i ravnatelja, inicijatori su odlučili učiniti i korak više te povezati dva sustava u području odgoja i obrazovanja da bi djeci i roditeljima, ali i odgojiteljima i učiteljima, olakšali prijelaz iz predškolskog u osnovnoškolski sustav.

Inicijativa ZVIS polazi od spoznaje da je suradnja moguća ako su dionici otvoreni prema suradnji, ako na istom mjestu razmjenjuju iskustva, rade zajedno, osluškuju jedni druge i, što je najvažnije, ostanu povezani i umreženi. Stoga su organizatori inicijative ZVIS okupili eminentne stručnjake iz područja odgoja i obrazovanja, odgojitelje, učitelje, stručne suradnike i ravnatelje. Osnivači Inicijative ZVIS inicirali su i organizirali stručno-znanstvene skupove na međuzupanijskoj razini: „Suradnja vrtića i škola u međusobnom radu i jačanju podrške sustavu“ u 2023., „Umrežavanje u odgojno-obrazovnoj praksi-vrtići i škole zajedno“ u 2024. i „Usustavljivanje sustava vrtića i škola“ u 2025. godini.

Na stručno-znanstvenom skupu „Suradnja vrtića i škola u međusobnom radu i jačanju podrške sustavu“ kao područja zajedničkog stvaranja izdvojene su teme:

- Izazovi poučavanja i učenja
- Kreativno učenje i kritičko promišljanje

- Uključivanje učenika s primjerenim oblicima školovanja u redovni sustav
- Projekti

U zajedničkoj raspravi sudionici su istraživali moguće odgovore na sljedeća pitanja:

- Kako dobra i kvalitetna suradnja vrtića i škola utječe na daljnje obrazovanje naše djece?
- Kako uz pomoć kreativnog učenja i poučavanja te kritičkog promišljanja usmjeriti dijete na nove oblike poučavanja u osnovnoj školi?
- Kako putem različitih oblike učenja i poučavanja, metoda i socioloških oblika rada omogućiti djetetu što lakši prelazak iz predškolskog u osnovnoškolski sustav odgoja i obrazovanja (redovni i kombinirani razredni odjeli)?
- Kako kvalitetno komunicirati (roditelj-odgojitelj, roditelj-učitelj, odgojitelj-učitelj-stručna služba vrtića i škole)?

Interakcijom se na stručno-znanstvenim skupovima pokazala važnost umrežavanja znanstvenika i praktičara. Putem zajedničke rasprave razmijenjene su informacije i iskustva te analizirane mogućnosti implementiranja znanstvenih, teorijskih spoznaja o kvalitetnoj praksi dječjim vrtićima i osnovnim školama.

Na stručno-znanstvenom skupu „Vertikalna prohodnost sadržaja suradnjom učitelja razredne nastave i odgojitelja u dječjim vrtićima“ kao područja zajedničkog stvaranja izdvojene su teme:

- Senzorika u nastavi
- Socijalne vještine djeteta s teškoćama socijalne integracije
- Psihomotorika
- Roditelj, odgojitelj, učitelj-partneri u odrastanju i obrazovanju djeteta

Stručno-znanstveni skup međunarodnog karaktera „Usustavljanje sustava vrtića i škola“ 2025. godine bavio se između ostaloga sličnostima i razlikama u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Slovenije, Vojvodine, Finske i Republike Hrvatske. Kao područja zajedničkog stvaranja izdvojene su sljedeće teme:

- Suradnja vrtića i škola radi lakšeg prijelaznog razdoblja i promjena koje donosi prelazak iz jednog dijela odgojno-obrazovnog sustava u drugi

- Predstavljajanje odgojno-obrazovnog sustava i suradnje vrtića i škole kroz Erasmus+ projekte
- Roditelj, odgojitelj, učitelj-partneri u odrastanju i obrazovanju djeteta
- Kreativnost u doba umjetne inteligencije

Svoj su doprinos dali i znanstvenici predmetnih područja pa se može zaključiti da je stvorena nova kreativna zajednica – Zajednica vrtića i škola koja je prema evaluaciji i prijedlozima za sljedeći stručni skup opravdala povjerenje sudionika te nastavlja s okupljanjem, povezivanjem i umrežavanjem. Dokaz održivosti Zajednice vrtića i škola kao kolegijalne potrebe za povezivanjem svakako je i interes za organizacijom stručnih skupova i javno izražena svijet o potrebi unaprjeđenja suradnje. Rad Inicijative Zajedno vrtići i škole također je prezentiran na filozofskim fakultetima sveučilišta u Splitu i Osijeku.

Inicijativa ZVIS svojim primjerom pokazuje da u sustavu odgoja i obrazovanja nije dovoljno samo znati i razumjeti nego i surađivati, odnosno razvijati partnerske odnose. Suradnja svih društvenih dionika (škole i vrtića te njihovih djelatnika, akademske zajednice i znanstvenih ustanova te strukovnih udruga kojima se priključuje i Hrvatski pedagoško-književni zbor) od iznimne je važnosti. Da bi obrazovanje odgovorilo na sve potrebe djeteta u izazovnim okolnostima suvremenog društva, potrebno je zauzeti aktivnu ulogu u stvaranju relevantnih sadržaja.

3. PRIMJER DOBRE PRAKSE – RAZVOJ TZV. KURIKULA PRIJELAZA

U cilju strukturiranja što kvalitetnije suradnje ravnateljica DV „Zvirek“ Kristina Ljubić i ravnateljica OŠ Vladimir Bosnar Stubičke Toplice Brigitte Gmaz razvile su tzv. kurikulum prijelaza iz dječjeg vrtića u osnovnu školu.

Bez učinkovitog odnosa i suradnje između roditelja te vrtića i škole nije moguće ostvariti osnovne ciljeve odgoja. Stoga ta suradnja treba biti jednaka, aktivna i odgovorna (Maleš, 1996. prema Rečić, 2006). Suradnja treba biti jednaka zato što dijeli ciljeve i obaveze vezane za odgoj djeteta, aktivna zato što potiče razvoj djeteta i odgovorna jer dionici odgojno-obrazovnog procesa imaju dužnosti i prava (Rečić, 2006). Od suradnje korist imaju svi: i roditelji, i dijete i odgojitelj, odnosno učitelj. Suradnja se zasniva na međusobnom povjerenju, poštovanju, dvosmjernoj komunikaciji te prihvaćanju prava i dužnosti.

Dobrom suradnjom ostvaruje se kontinuitet u odgoju i obrazovanju i svakom se pojedinom djetetu omogućuje razvoj u sredini koja će djelovati poticajno na razvoj svih njegovih potencijala te će se dijete u toj sredini osjećati prihvaćeno, voljeno, sigurno, zadovoljno i zaštićeno (Jurčević-Lozančić i Basta, 2017).

4. ZAKLJUČAK

Na temelju dugogodišnjeg iskustva suradnje članova stručnih timova u dječjem vrtiću i osnovnoj školi predloženim se tzv. kurikulum prijelaza želi potaknuti suradnja s „djetetom u središtu“. Osmišljenim će se aktivnostima tijekom njihove provedbe omogućiti svakom djetetu u toj delikatnoj i potencijalno stresnoj fazi života, kakva je prijelaz iz predškolskog u osnovnoškolski sustav, da povećava svoje samopouzdanje i samopoštovanje te izgradi pozitivnu sliku o sebi, što posljedično vodi prihvatljivim oblicima ponašanja, odnosno smanjuje probleme u ponašanju te omogućava postizanje željenih akademskih postignuća, kao i pozitivno vrednovanje obrazovanja kao neizostavnog dijela života svakog pojedinca.

LITERATURA

1. Buljan Gudelj, L. (2018). Povezanost doživljaja školske klime i strategija učenja učenika osnovne škole. *Život i škola*, 64(2), 27-39. <https://doi.org/10.32903/zs.64.2.2>
2. Car, S. i Jeđud Borić, I. (2016). Participacija djece u školi. *Školski vjesnik: časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu*, 65(1), 117-135. https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=261362
3. Jurčević-Lozančić, A. i Basta, S. (2017). Partnerstvo s roditeljima – na putu osiguravanja kontinuiteta suradnje vrtića i škole. *Sadašnjost za budućnost odgoja i obrazovanja – mogućnosti i izazovi*, 138-144. Sisak: Dječji vrtić Sisak.
4. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element d. o. o.
5. Maleš, D. (1995). Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole. *Društvena istraživanja*, 5(21), 75-88.
6. Pužić, S., Baranović, B. i Doolan, K. (2011). Školska klima i sukobi u školi. *Sociologija i prostor*, 49(3 (191)), 335-358. <https://doi.org/10.5673/sip.49.3.4>
7. Rečić, M. (2006). *Kako mogu surađivati sa školom*. Đakovo: Tempo.
8. Velki, T. i Antunović, A. (2014). Razvoj i validacija hrvatskog upitnika školske klime za učenike. *Suvremena psihologija*, 17(2), 151-165. <https://hrcak.srce.hr/145609>

**KURIKUL SURADNJE DJEČJEG VRTIĆA „ZVIREK“ I OŠ VLADIMIR BOSNAR STUBIČKE TOPLICE
U GODINI PRED POLAZAK U ŠKOLU U ŠKOLSKOJ GODINI 2024./2025.**

Suradnja predškolske skupine sa školskom knjižnicom i knjižničarkom

AKTIVNOST	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NOSITELJI	NAČIN REALIZACIJE SADRŽAJA	VRIJEME REALIZACIJE	NAČIN VREDNOVANJA I KORIŠTENJA REZULTATA VREDNOVANJA
Posjet predškolaraca školskoj knjižnici	OSR A.1.1.; 2.1. Razvija sliku o sebi OSR A.1.2.; 2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem OSR A.1.3.; 2.3. Razvija svoje potencijale OSR A.1.4.; 2.4. Razvija radne navike GOO A.1.1.; 2.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu UKU A.1.3.; 2.3.3. Kreativno mišljenje. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema UKU A.1.4.; 2.4.4. Kritičko mišljenje	- u školi: Blanka Doko, stručna suradnica knjižničarka - u vrtiću: Andreja Očko Krušelj, odgojiteljica i Lidija Kapac, odgojiteljica	Druženje s predškolarcima Dječjeg vrtića „Zvirek“ u školskoj knjižnici - čitanje naglas - kreativna radionica	Mjesec hrvatske knjige	Zadovoljstvo djece Objava na školskom i vrtićkom mrežnom mjestu i školskom listu

Suradnja učitelja osnovne škole i odgojiteljica predškolske skupine					
AKTIVNOST	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NOSITELJI	NAČIN REALIZACIJE SADRŽAJA	VRIJEME REALIZACIJE	NAČIN VREDNOVANJA I KORIŠTENJA REZULTATA VREDNOVANJA
Gostovanje i boravak učiteljice hrvatskog jezika i nekoliko učenika 7. a – predstavljanje 3D slikovnice	OSR A.1.1.; 2.1. Razvija sliku o sebi OSR A.1.2.; 2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem OSR A.1.3.; 2.3. Razvija svoje potencijale OSR A.1.4.; 2.4. Razvija radne navike GOO A.1.1.; 2.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu UKU A.1.3.; 2.3.3. Kreativno mišljenje. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema UKU A.1.4.; 2.4.4. Kritičko mišljenje	- u školi: Romina Gorički Mihaljinec, učiteljica hrvatskog jezika - vrtiću: Andreja Očko Krušelj, odgojiteljica i Lidija Kapac, odgojiteljica		Mjesec hrvatske knjige	
Gostovanje i boravak učiteljice Hrvatskog jezika i članova Radijske skupine	OSR A.1.1.; 2.1. Razvija sliku o sebi OSR A.1.2.; 2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem OSR A.1.3.; 2.3. Razvija svoje potencijale	-u školi: Romina Gorički Mihaljinec, učiteljica hrvatskog jezika - u vrtiću: Andreja Očko Krušelj, odgojiteljica i Lidija Kapac, odgojiteljica	Članovi Radijske skupine (učenici od 5. do 8. razred) OŠ V. Bosnar Stubičke Toplice uoči	Uoči Božića Uoči Uskrsa	

	OSR A.1.4.; 2.4. Razvija radne navike GOO A.1.1.; 2.1. Ponaša se u skladu s dječjim pravima u svakodnevnom životu UKU A.1.3.; 2.3.3. Kreativno mišljenje. Učenik spontano i kreativno oblikuje i izražava svoje misli i osjećaje pri učenju i rješavanju problema UKU A.1.4.; 2.4.4. Kritičko mišljenje		Božića i Uskrsa posjećuju polaznike DV „Zvirek“ i snimaju kratku radijsku emisiju na temu „Mirisi božićnih kolača“ i „Šarene pisanice“		
Posjet predškolaraca školi i učenicima 4. razreda (druženje s učiteljicama i učenicima)	- dijete zapaža i uočava okruženje - vlastitim osjetilima upoznaje okolinu - širi rječnik i usvaja nove pojmove - suradnički se odnosi prema sudionicima u okruženju	- u školi: Monika Barić, učiteljica razredne nastave i Mirna Domitrek Avirović, učiteljica razredne nastave - vrtiću: Andreja Očko Krušelj, odgojiteljica i Lidija Kapac, odgojiteljica	- obilazak škole - upoznavanje s učiteljicama - kratki program učenika 4. razreda - kreativna radionica izrade lutkica od papira - radionica Malo kazalište lutaka	svibanj 2025.	

Suradnja stručne službe vrtića i škole					
AKTIVNOST	ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI	NOSITELJI	NAČIN REALIZACIJE SADRŽAJA	VRIJEME REALIZACIJE	NAČIN VREDNOVANJA I KORIŠTENJA REZULTATA VREDNOVANJA
Roditeljski sastanak za roditelje budućih prvašića (u vrtiću)	- spremnost roditelja da kvalitetno podrže prijelaz djeteta iz vrtića u školu - stvaranje suradničkih odnosa	- u školi: Goran Jenić, pedagog - vrtiću: Maja Štefanec Herak, edukator rehabilitator	- roditeljski sastanak u siječnju 2025. održava se u vrtiću u organizaciji vrtićkog pedagoga	siječanj 2025.	
Radionica za roditelje budućih prvašića (u vrtiću)		- u školi: Goran Jenić, pedagog - vrtiću: Maja Štefanec Herak, edukator rehabilitator	- radionica s roditeljima predškolaraca u vrtiću „Iz vrtića u školu“	travanj 2025.	
Ja kao učenik – radionica	- razvija sliku o sebi - uspostavlja neovisnost i svjesnost vlastitog ja - dijete je svjesno okruženja u kojem živi i konteksta ustanova	- u školi: Dubravka Coha Seničić, edukator rehabilitator - u vrtiću: Maja Štefanec Herak, edukator rehabilitator		lipanj 2025.	
Roditeljski sastanak za	- spremnost roditelja da kvalitetno podrže prijelaz djeteta iz vrtića u školu	-u školi: Brigitte Gmaz, ravnateljica škole		srpanj 2025.	

roditelje budućih prvašića (u školi)	- stvaranje suradničkih odnosa	Dubravka Coha Seničić, edukator rehabilitator i Goran Jenić, pedagog u dječjem vrtiću			
---	--------------------------------	--	--	--	--